

2022_Anul AGÂRBICEANU (III): Vasile Boariu din Agârbiciu –
 – purtam moștenirea materială în fluerele picioarelor și în genunchi? –
 – cu demnitatea nobleței autentice a țăranului!

Agârbiciu - com. Axente Sever
Moșul Vasile avea în Agârbiciu
numele de familie Boariu!
Bunica după tată e Ana, născută Banciu ...
Moșul după mamă e Ion Olariu, și
bunica Salomie. Originari din Cenade.
am început să ne amintim
de cei duși?
cu demnitatea nobleței
autentice a țăranului!
Nu-l puteam învia ...
Era înecat în
negură deasă,
ca și când
n'ar fi existat...
îi purtam
moștenirea
materială în
fluerele
picioarelor ...
Mai avem rude cu numele
de Boariu în acel sat!
pe urmele lui Ion Agârbiceanu

Anul Agârbiceanu
Anul tinerilor oțeliți!

șagunism - tribunism

2022 **2022**

CINSTE EROILOR
 BOARU DUMITRU
 BOARU ILIE
 BOARU IONEL
 BARZA DUMITRU
 BOBEL VASILE
 BOBEL NICOLAE
 CLOTAN DUMITRU
 GADEA FLOREA
 GASPAR IOAN
 HORVAT IOAN
 LUP DUMITRU
 MICU ILIE
 MOLFA IOAN
 OLTEANU GLIGOR
 SCHNEIDER ANDREAS
 VLADUC IOAN

Istoricul și criticul literar, acad. **Dimitrie Vatamaniuc** (1920-2018) - apărător consecvent și promotor al culturii și civilizației românești - a analizat și elaborat numeroase studii, legându-și numele de câteva personalități naționale: Mihai Eminescu, Ioan Slavici, George Coșbuc și nu în ultimul rând, Ion Agârbiceanu. În lucrarea „*Ion Agârbiceanu*” (1970) scria: «Bunicul dinspre tată al povestitorului s-ar fi numit Vasile Boariu, fiind originar din Agârbiciu, (...) Ajunge în Cenade, ca pădurar, unde se însoară și și-ar fi luat nume nou, după localitatea de unde venise. **O conscripție din 1746** arată însă că **Agârbiceni și Boari se întâlnesc și în comuna Siclău, din comitatul Arad** (notă: Gh. Ciuhandu, *Românii din câmpia Aradului de acum două veacuri*, Arad, 1940 ...). Ei fac parte, pînă la această dată, din „*granița militară ilirică*”, înființată de Curtea din Viena, în 1699, în urma păcii de la Karlowitz, cu menirea de a fi o stavilă în calea amenințării turcești. Conscripția din 1746 înregistrează între „**militarii ilirici**” și familiile Slavici și Borlea, din care descinde Ioan Slavici. „**Militarii ilirici**” se bucurau de privilegii fiscale și confesionale, dar în urma „conscrierii” din 1746, cînd sînt încadrați în administrația comitatelor, ei devin iobagi. (...) Se desprinde însă din documente, atîtea cîte se cunosc, că povestitorul coboară dintr-o familie veche și răspîndită și dincolo de hotarele cîmpiei transilvănene». Istoricul Mircea Zăciu în lucrarea „*Ion Agârbiceanu*”, preciza în cap. „**Începuturi**”: «Agârbiceni - așa cum

atestă numele - se trag din Agârbiciu (...), sat de pe linia Copșa-Mică Sibiu. **Strămoșul Pavel „a fost doisprezece ani cătană la-mpăratul”** și s-a bătut în șase războaie (...) Bunicul, Vasile Boariu, mutându-se pădurar în fostul ținut „Alba Inferioară”, în comuna Cenade, nu departe de Blaj, a fost poreclit „*Agârghiceanu*”. Porecla s-a prefăcut în nume, fiul, el însuși pădurar (*nota 4*: Începînd cu clasa I-a a gimnaziului de la Blaj (1892/93) și pînă într-a VII-a, Ion Agârbiceanu apare ca fiu de „*agricultor*”; numai în 1898/99 se face mențiunea „*vigil de pădure*”, iar în clasa a VIII-a, 1899/1900, „*econom*” - Programa Gimnaziului superioru, preparandiei, normei și scolei de fetețe din Blașu), a fost trecut în acte Nicolae Agârbician. Acesta e tatăl scriitorului. (notă: Nicolae Agârbician s-a născut la 27 ianuarie 1857 în Cenade. Era fiul lui **Vasile și al Anei**. Scriitorul a evocat adesea portretele părinților săi. Cîteva scrisori păstrate de la tatăl lui, desenează un profil moralmente înrudit cu ceea ce a ajuns să fie - la altă scară - personalitatea fiului. Iată, în acest sens, și o altă mărturisire, venind de data aceasta de la nepot: „Cine a cunoscut pe părinții lui I. Agârbiceanu, înțeleg mai bine structura lui sufletească. Îi văd și acuma pe Nicolae și Ana Agârbiceanu, îmbrăcați în straie românești, falnici și **cu demnitatea nobleței autentice a țaranului**. Seriozitatea în fața vieții își are rădăcini adînci în această ascendență” - Ion I. Agârbiceanu, *Gînduri apropiate*, în Luceafărul, an. V 1962, nr. 18/15 septembrie).

Născut în Cenade, „în casa de la pădurea Redea mare”, tatăl ajunsese mai târziu pădurar „La Tufe”, cea mai frumoasă pădure de stejar din hotarul comunei, apoi „**vigil**” peste pădurile mitropoliei blăjene». Aprofundând cercetarea documentară, am descoperit „**Fișa bibliografică**”, în cap. „**Corespondență și amintiri**”, din „**Ceasuri de seară cu Ion Agârbiceanu**” (1982): «**Tata, Niculae Agârbiceanu, mama (.) Ana n (ăscută), Olariu**, amândoi născuți în comuna Cenade, jud (ețul) Târnava mică, fost pînă la noua arondare, județul Alba, plasa Blaj. **Moșul după tată**, Vasile, venit în Cenade, din comuna Agârbiciu, jud(ețul) Târnava mare - stație pe linia ferată Sibiu - Copșa Mică. **Moșul Vasile avea în Agârbiciu numele de familie Boariu. Mai avem rude cu numele de Boariu în acel sat**. Venind în Cenade, ca pădurar la pădurea Redea, i-au zis Agârbiceanu, și așa i-a rămas numele. **Bunica după tată e Ana, născută Banciu**, de origină din Cenade. **Moșul după mamă e Ion Olariu, și bunica Salomie**. Originari din Cenade. Avînd moșia departe de sat, deși pe hotarul lui, în „capul dealului”, - locuiau acolo, ca și înaintașii lor. Avea casă de piatră, acareturi coperite cu țiglă, moșie bună, țineau multe vite și oi. Mama aici s-a născut și a trăit pînă la căsătorie. Pe bunici nu i-am apucat nici pe unul. Pe cele două bunici, da. Au murit cînd eram eu între 8-11 ani».

În ziua de „Bobotează” am revizitat localitatea Agârbiciu, pe urmele familiei lui Ion Agârbiceanu. Prima vizită am făcut-o în cimitir - loc de odihnă al înaintașilor satului - descoperind cruci ale familiei Boariu, familie cu multe ramificații. Nicolae Boariu (n. 9.IV.1888) este printre pușinii locuitori născuți în sec. XIX., el stingându-se din viață în 19.II.1979. În centrul satului, pe monumentul eroilor, primii trei sunt Boaru Dumitru, Boaru Ilie și Boaru Ionel. Preotul ortodox Alexandru Rareș Armie mi-a spus că a existat chiar un primar al comunei Axente Sever, Ioan Boariu (1996-2000). Pentru alte informații, am apelat la nuvela „*Bunicul*”, unde marele prozator își prezintă bunicul și problemele de sănătate moștenite (*Amintirile, ...*): «(...) **Elev de liceu**, cînd veniam acasă, zilele îmi păreau așa de pline, încât nu mai vedeam pe nime, nu mai auziam nimic, iar serile cădeam de osteneală. Ce mai dăinișuri de sanie! Ce vale înghețată, șerpuitoare și îngustă, pînă în fundul zării!!

- Acel strămoș Pavel, tata moșului Damian a fost doisprezece ani cătană la'mpăratul. Împărăția purta războaie lungi, pe atunci, și strămoșul nostru s'a bătut în șase bătăi. Într'o iarnă, la împresurarea

unei cetăți dușmane, au slobozit peste ai noștri digurile unui râu. Apa le trecuse de genunchi, și poate i-ar fi și înecat, căci erau într'un fel de șanț, subt ziduri. Da' în noaptea aceea a dat Dumnezeu un ger strașnic. Jilipurile au înghețat, umplute de sloi grămădiți. Apa din râu n'a mai curs. Da' până dimineața a înghețat tun și apa din șanț. Au trebuit să spargă ghiața cu topoarele, pentru a putea eși cătanele, prinse acolo ca în clește. Unii au degerat: picioarele le-au rămas în cizme. Alții au scăpat. Bunicul Damian povestea că tatăl său toată noaptea a bătut din picioare, neatins nici de somn, nici de osteneală. Spunea că apa se făcea tot mai groasă până s'a schimbat în zoi înghețate în jurul lui. Au mai făcut și alții ca el. Dimineața, ei au eșit mai întâi din șanț.

- Iată, acum aud întâia oară, mă mir eu. **Dar pentru ce i-au lăsat în șanț? Cum i-au pus la așa prăpăd?**

Ilarie ridică din umeri: - **Par'că în bătae mai știe cineva ce face!** Strămoșul acela Pavel a rămas cu mari dureri în picioare. Moșul Damian spunea că el nu suferă nici pe jumătate, cât bătrânul. **Hm! Ciudate sânt și rânduelile astea ale firii!** (...) - Iată, tata meu și al dumatăle, frați buni, nu s'au plâns niciodată de-asemena neputință. Noi o simțim. Ba, uneori, pomenește ceva și feciorul meu, Ioniță. (...) Liniștiți și împăcați din partea răcelii din mădulare, știind că în curând are să ne părăsească, **am început să ne amintim de cei duși.** De strămoșul acela Pavel, nici Ilarie nu știa mai mult decât a spus. **Umbra lui rămânea pierdută în noapte, cu desăvârșire. Nu-l puteam învia nici prin conștiința rudeniei de sânge. Era înecat în negură deasă, ca și când n'ar fi existat, deși, după Ilarie, îi purtam moștenirea materială în fluerele picioarelor și în genunchi».**

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/actualitate/2022-anul-agarbiceanu-iii-vasilie-boariu-din-agarbiciu-purtam-mostenirea-materiala-in-fluerele-picioarelor-si-in-genunchi-cu-demnitatea-nobletei-autentice-a-taranului-162429.html>

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2022-Anul Agârbiceanu (III): Vasilie Boariu din Agârbiciu - purtam moștenirea materială în fluerele picioarelor și în genunchi? - cu demnitatea nobleței autentice a țaranului!

Marius HALMAGHI 16.01.2022 22:47 144 vizualizari 0 comentarii

În: *Tribuna*, 16 ianuarie 2022